

Світлана Кирилюк, Каті Бруннер

Людина межі у просторі “між”: Перша світова війна в прозі письменників Буковини (Ольга Кобилянська, Осип Маковей та Іван Бажанський)

Перша світова війна стала глобальним цивілізаційним потрясінням для людства в цілому та окремої людини зокрема. Як і в багатьох європейських літературах, в українському письменстві тема війни стала ключовою в перші десятиріччя ХХ століття. Мета доповіді полягає в тому, щоби простежити в рамках теми два рівні сприйняття *війни* як цивілізаційного *розламу* в художніх текстах письменників Буковини. Вибудовуємо своєрідну вісь координат окресленого часопростору (основна увага приділяється позиції “між” – як у плані зовнішніх топосів, безпосередньо пов’язаних з Буковиною, так і в плані відшукування “території” “між” з погляду осягнення психологічних важелів внутрішнього світу людини). Для цього скористаємося засадами аналітичної антропології. У доповіді зосереджуємо увагу на окресленні “варіантів” осмислення *війни* та *людини-у-війні* у новелах Ольги Кобилянської “Щира любов”, “Лист засудженого на смерть вояка до своєї жінки”, “Юда”, “Назустріч долі”, “Сниться...”, “Туга” та ін., у збірці нарисів і оповідань Осипа Маковея “Кроваве поле” та в щоденнику-хроніці Івана Бажанського “Війна”; з’ясовуємо проблему *авторської* позиції (якщо в Івана Бажанського роль наратора першорядна, а в Осипа Маковея наратором є оповідач-свідок подій, то в текстах Ольги Кобилянської таку роль перебирає власне текст, набуваючи “голосу”). Тема війни у творах згаданих письменників засвідчує переломність уявлень про світ і про людину, її “вихід” (перехід) на *інший* цивілізаційний виток, спробу долання ситуації “між” – як у часопросторовому вимірі, так і в сенсі внутрішнього буття.